

Kính chú Kiều Công Cự K22,

Thưa chú, con viết bài này hôm đi dự lễ thượng kỳ đầu năm tại nhà bác Nguyễn Hữu Cang K17.

Con kính gửi chú đọc như con đã hứa.

Con mong chú nhiều sức khoẻ.

Kính,

Nguyễn Hồ Diễm Anh K17/2

“Người lính già xa quê hương ...”

Nguyễn Hồ Diễm Anh, K17/2

Reeng....reeng..

- Dạ thưa bác, bác khỏe không?

- 1/1/23 này con có rảnh không, đến nhà bác dự thượng kỳ đầu năm.

- Dạ con đến, bác không mời, con cũng đến - cười - Con đang định gọi bác đó. Cám ơn bác....

Đó là một phần cuộc trò chuyện của bác cháu nó.

Bác của nó mặc d. đã gửi một thư mời được phát thảo thật trang trọng cho nó nhưng vẫn gọi vì bác nó làm việc gì cũng tỉ mỉ như vậy.

Cứ đến Tết Tây và Tết Ta, hễ nó ở đâu là đều khăn áo đi chào cờ đầu năm.

Thường thì Tết Ta nó về nhà cùng cả gia đình đón Tết rồi đi chào cờ đầu năm dưới cái lạnh cắt da mùa đông của vùng đông bắc Hoa Kỳ. Ba Me nó không nề hà trời lạnh thì nó làm sao dám mè nheo.

Tết Tây ở Florida khí hậu thường ấm áp hơn nhiều. Năm nay ngoại lệ. Bị ảnh hưởng bão tuyết đông bắc, Florida những ngày cuối năm lạnh buốt.

Cây cối trong vườn run rẩy đến héo úa. Vườn của bác nó cũng cùng chung số phận. Thế cho nên năm nay, nó cũng bị hụt hưởng lộc ké từ vườn của bác.

Sáng mừng một đầu năm, vừa thức dậy, nó tung mền rời cái giường êm ấm liền. Đầu năm mà lè mè, cả năm cũng sẽ như vậy, nó tự nhủ lòng. Nó lo lắng nhìn trời mịt mù mây phủ qua cửa sổ rồi lẩm bẫm cầu trời cho khí hậu khô ráo hôm nay để lễ thượng kỳ đầu năm ở nhà bác nó được viên mãn.

Quả thật trời không phụ lòng người hiền. Cảm nhận được lòng thành của nó nên khi lái xe ra khỏi nhà, nó thấy bầu trời đã trở nên quang đãng với mặt trời vàng rực rỡ toả nắng xuân ấm áp.

Nhà bác nó nhỏ nhắn với mảnh vườn xinh xắn. Cái đặc biệt mà không có nhà nào có được so với nhà bác của nó là cột cờ Việt Mỹ và bia tưởng niệm các anh hùng tử sĩ của QLVNCH được xây dựng và chăm sóc chu đáo với những cây cảnh thật đẹp và trang trọng ngay trước nhà. Dù mất nước, tha hương nhưng bác nó đã mang theo màu cờ của một Việt Nam với nền Cộng Hoà ưu việt bên mình, một lý tưởng mà bác và đồng đội của bác đã dành cả cuộc đời mình và đổ máu nhuộm đất Việt để bảo vệ.

Không khí ở nhà bác nó thật nhộn nhịp với tiếng cười nói, chuyện trò, chúc tụng đầu năm. Sắc xuân thêm rực rỡ với các tà áo dài tha thướt, đủ màu đủ sắc của các cô và nó cũng xúng xính trong cái áo dài đỏ để mang may mắn đến nhà cho bác nó đầu năm. Các chú các bác cũng bảnh bao không kém trong quân phục binh chủng của mình hay chemise, áo veste chỉnh tề.

Bác nó oai không kém trong mắt nó với bộ quân phục rằn ri và mũ beret đỏ của binh chủng nhảy dù. Mắt bác lấp lánh niềm vui, miệng bác cười rạng rỡ đón chào thân hữu huynh đệ. Năm nay cái chân bị thương của bác nó trở chứng đau nhức hơn nên việc đi đứng của bác khó khăn nhiều. Dù vậy cái chân đau đó cũng không làm khó bác được. Đòng hành với bác bây giờ có cây gậy nhỏ. Lễ thượng kỳ đầu năm lại được bác nó tồ chức sau hai năm trì hoãn vì Cô Vi hoành hành. Nghi lễ thượng kỳ thật ngắn gọn nhưng trang trọng được cử hành. Nhìn quốc kỳ Việt Mỹ tung bay trên nền trời trong xanh lồng gió, quỳ gối trong âm điệu hào hùng của quốc ca Việt - Mỹ, nó xốn xao với lòng biết ơn về sự tự do nó đang được tận hưởng mà quê hương thứ hai này đã

mang lại cho gia đình nó và cha chú nó. Sự tự do mà cha chú nó đã đổ xương máu để chiến đấu với mong muốn mang về cho đất Việt đã đỡ dang với những ngày tháng năm ngục tù khắc nghiệt hay mạng sống của chính mình. Sự tự do mà những người dân nước Việt của nó đang khát khao có được. Tự nhiên nó thấy mắt nó cay cay, không biết hạt bụi nào đã rơi vào mắt nó hay xúc cảm của nó đang dâng trào.

Pháo nổ giòn tan, xác pháo phủ đỏ sân đón mừng năm mới với mong ước một năm yên bình, vui khỏe, hạnh phúc, vạn sự như ý đến với các chú bác của nó và đến với con dân Việt vẫn còn lầm than ở quê nhà.

Nó cảm ơn bác nó đã gìn giữ nghi lễ này hằng năm để những cháu con như nó không quên được cội nguồn của mình, không quên được công ơn của cha chú. Nó

tự nhủ sẽ sống sao cho thật xứng đáng và không làm hổ danh là con cháu của cha chú bác nó.

Rời nhà bác, tự nhiên nó nhớ Ba nó ghê. Về tới nhà, nó nhất định sẽ gọi điện thoại kể chuyện đi dự lễ thượng kỳ ở nhà bác nó liền cho ba nó nghe. Nó chắc ba nó sẽ vui lắm đây. Ba nó thích giọng hát của cô ca sĩ đồng hương Quảng Trị Duy Khánh với bài Người lính già xa quê hương. Ở những khoảnh khắc như bây giờ, nó mới thấy tâm tình của ba nó và bác nó thấm đượm trong lời bài hát. Nó nhớ lần rời về nhà, nó bận rộn nấu nướng trong bếp, ba nó vừa tía cây trong nhà vừa hát bài này làm nó cũng tự nhiên hát theo với cái tông lạt thách làm Me nó đứng lật rau bên cạnh đó cứ tùm tùm cười ba con nó. Nó tự nhiên thấy mình cười một mình rồi ngêu ngao hát “*người lính già xa quê hương nghe trong tim đêm ngày trần trở...*” suốt đoạn đường về.

HỌC BỔNG VÕ BỊ CỦA TỔNG ĐOÀN TTN/ĐH

**Kính Thưa Qu. Bác, Cô, Chú
Cùng Các Anh Chị Hậu Duệ Võ Bị,**

Cháu là **Trần Phương Tuyền**, hậu duệ K.21/2 và hiện là thủ quỹ Tổng Đoàn TTNDH nhiệm kỳ 2022-2024. Trước hết, cháu xin gửi lời chào và chúc sức khỏe đến quý CSVSQ Võ Bị, quý cô cùng các anh chị hậu duệ.

Hôm nay cháu xin thay mặt các anh chị trong BDH- TĐTTNDH gửi lời tri ân sâu sắc đến tất cả quý bác, cô, chú và các anh chị đã ủng hộ chúng cháu trong chương trình Học Bổng Võ Bị (HBVB) cho các em, cháu nơi quê nhà thêm chút tiền phụ giúp vào việc học tập.

Bắt đầu từ tháng 10, 2022 sau khi chị Tổng Đoàn Trưởng **Christina Thanh Ngọc** mở lời kêu gọi sự yểm trợ cho chương trình Học Bổng Võ Bị mà Tổng Đoàn đã bắt đầu và duy trì liên tục trong 7 năm qua, chúng cháu đã nhận được sự giúp đỡ về tài chánh cũng như những lời khuyến khích, khen ngợi từ các bác. Chúng cháu rất lấy làm cảm kích với tình thương, sự rộng rãi của đại gia đình Võ Bị đã liên tục ủng hộ các việc làm và sinh hoạt của Tổng Đoàn TTNDH.

Nhờ sự giúp đỡ của đại gia đình Võ Bị, Tổng Đoàn TTNDH đã nhận được tổng cộng: **\$2,900** cho quỹ Học Bổng Võ Bị tính cho đến ngày hôm nay March 10, 2023.

Tổng Đoàn chúng cháu đã gửi được 28 món quà học bổng về cho các em cháu tại Việt Nam. Tổng trị giá: \$2,796 để giúp các em, cháu một phần nào cho việc học tập trong niên khóa 2022-2023.

Kính thưa quý bác, cô, chú và quý anh chị, người ta vẫn thường nói, “Của cho không bằng cách cho”. Câu nói ấy nhắc chúng ta rằng khi biếu tặng ai vật gì thì đừng chỉ chú ý đến giá trị vật chất của món quà nhưng cần hơn cả là tấm lòng. Tấm lòng mà chúng cháu ghi nhận nơi đây là tình cảm Võ Bị của quý bác và anh chị dành cho các con, cháu

bên Việt Nam là những món quà quý giá nhất. Chúng cháu thăm nghĩ, quý bác hiện giờ đã về hưu, không còn đi làm mà cũng trích một phần của tiền hưu trí để giúp con cháu thì sự rộng rãi đó thật là vô giá và đầy ý nghĩa.

Trong vài tháng qua, từ con số thâm hụt ngân quỹ hơn \$500 mà giờ đây Tổng Đoàn chúng cháu hiện còn dư được \$104 sau khi đã trao tất cả các học bổng. Mỗi năm, chương trình học bổng Võ Bị trung bình trao trên dưới \$3,000 tùy vào số đơn xin học bổng của các em. Chúng cháu vẫn luôn nhận sự yểm trợ cho chương trình Học Bổng Võ Bị xuyên suốt trong năm. Nên khi các bác cho là chúng cháu rất hạnh phúc được nhận.

Mọi yểm trợ, xin đại gia đình Võ Bị gửi về địa chỉ như sau:

Tuyen Tran

2711 Joshua Tree Lane

Manvel, TX 77578

Hoặc qua Zelle:

Tuyen Tran

832-689-2695

Xin ghi chú: ủng hộ Học bổng Võ Bị

Cháu xin đính kèm trong email là danh sách quý bác và các anh chị đã yểm trợ cho chương trình HBVB cho đến ngày hôm nay. Chúng cháu sẽ cập nhật danh sách này thường xuyên khi nhận thêm được sự ủng hộ của quý bác và quý anh chị TTNDH. Nếu có gì thiếu sót, xin email riêng cho cháu để cháu điều chỉnh.

Một lần nữa, xin nhận nơi đây lòng tri ân chân thành của chúng cháu. Xin cảm ơn sự yêu thương của đại gia đình Võ Bị đã, đang và sẽ luôn ủng hộ các sinh hoạt và việc làm ý nghĩa của Tổng Đoàn TTNDH hiện nay và trong tương lai.

Kính chúc quý bác, cô, chú và anh chị luôn nhiều sức khỏe và niềm vui trong mọi ngày.

Trần Phương Tuyên

***

Thư của ĐỖ TRỌNG ĐẠT

Hi Bạch Diệp và Thanh Diệp,

Hai em vừa gia nhập vào diễn đàn Tổng Hội nhưng đã nhanh chóng góp bàn tay vào quỹ học bổng của Tổng Đoàn Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu..

Anh Đạt thành thực cảm ơn.

Cũng xin Thay mặt các anh chị trong TĐ/TTNĐH và cũng là người nhận nhiệm vụ phụ trách TĐ/TTNĐH trong Tổng Hội CSVSQ/TVBQGVN, tôi xin chân thành cảm ơn quý Chị, quý NT, các bạn đã đóng góp và sẽ sẵn sàng đóng góp cho việc làm đầy nhân ái này của con cháu chúng ta.

Quỹ Học bổng này đang bị cạn kiệt dần và chị Thanh Ngọc Tổng Đoàn Trưởng đang cầu cứu sự quan tâm của Tổng Hội.

Mong rằng tiếng kêu gọi đàn của chị sẽ không phải là tiếng chim đơn lẻ trong bụi mận gai đáng thương...

Cũng nhân đây, xin quý Chị, quý Niên trưởng, quý bạn bè cũng mở rộng tấm lòng và ít nhiều giúp cho các con cháu Võ Bị, vì hoàn cảnh, vì sự khốn khó của cái nghèo đang còn ở Việt Nam, hàng năm cũng vẫn sẽ nhận được phần quà ít nhiều của quỹ học bổng của TTNĐH, của con cháu chúng ta, đã và đang thực hiện..

Món quà tuy nhỏ hàng năm, nhưng là cả một niềm an ủi và xúc cảm vỡ bờ cho những đứa trẻ Võ Bị đáng thương đang còn ở Việt Nam và cũng là sự tự hào của Cha Mẹ chúng với truyền thống Võ Bị muôn đời.. Những nghĩa cử này và những good causes cần luôn khuyến khích và duy trì, và sự lưu tâm của các bậc Ông Bà Cha Mẹ luôn luôn là niềm an ủi và động viên lớn nhất...

Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu sẽ rất hãnh diện khi việc làm của các anh chị vẫn đang được sự ủng hộ và góp phần của Ông Bà Ba Mẹ Chú Bác của mình.

Keep up your good work nhé, các Anh Chị TTNĐH..

Rất mong được sự quan tâm của Tổng hội.

Thân kính

Đạt Trọng Đỗ F29

THP/Phụ trách TTNĐH

KHÓC TƯỚNG LÊ MINH ĐẢO.

Vĩ Vân , K 20/1

*(Cảm tác khi nghe tin
tướng Lê Minh Đảo qua đời)*

*Người đã ra đi đến chốn nào?
Tiễn ai bỗng thấy dạ nao nao
Bài ca “NHỚ MẸ”* nay còn đó
Mà đã xa rồi, một ánh sao!*

*Một trời tang tóc bao trùm xuống
Đưa tiễn người đi theo khói sương
Nghe như trong gió hồn non nước
Nức nở buồn theo giấc mộng thường.*

*Tôi khóc thương anh, vị tướng hùng
Bao năm vùng vẫy giữ quê hương
Rạng ngời danh tiếng LÊ MINH ĐẢO
Một kiếp tù nhân quá đoạn trường!***

*Anh là chiến sĩ miền biên giới
Chàng trai hào khí ngất trời xanh
Uy phong, oai dũng ai người sánh?
Chỉ cả hùng anh chẳng toại thành!*

*Khép lại nơi đây một cuộc đời
Bạn bè chiến hữu khắp nơi nơi
Người đi mang cả trời thương nhớ
Để kẻ dương trần lệ thấm rơi.*

*Thôi nhé anh đi, giấc ngủ hiền
Quê hương giờ sóng dậy triền miên
Anh linh đừng tưởng còn di hận
Xin hãy tìm quên trong cõi Tiên.*

* Ông đã sáng tác bài ca “Nhớ Mẹ” khi còn trong tù.

** Ông bị đi tù cải tạo 17 năm

***

MÌNH ANH, BUỒN LẮM EM ƠI ..

Tealan

Một thi hào Đức chia đời người thành 4 giai đoạn với 4 tính chất khác nhau. Giai đoạn đầu thì thực tế. Giai đoạn kế tiếp là trai trẻ lý tưởng. Giai đoạn 3 đứng tuổi thì hoài nghi. Về già là giai đoạn cuối thì mê tín. Còn với một số danh nhân khác cũng chia đời người làm bốn giai đoạn có vui có buồn chính xác hơn. Từ 1 tới 25 người như cây xanh tươi mát của mùa xuân, từ 25 tới 50 là tuổi của mùa hạ tuổi nóng, tuổi của sôi nổi làm tình làm tiền ngày đêm không biết mệt, từ 50 tới 70 bước vào tuổi đầu thu như lá bắt đầu vàng yếu rơi chút chút, từ 70 tới 100 ngồi đếm ngày qua không biết mình đi vào lúc nào vì lá vàng đang lả tả bay bay. Nhưng với người tỵ nạn Cộng Sản hiện nay trên thế giới rất muốn sống lâu hơn nữa như Nguyễn Khuyến ngày xưa :

*"Cũng muốn sống thêm dăm tuổi nữa,
Thử xem trời mãi thế này ư?"*

Theo đúng luật tuần hoàn của tạo hóa, rất đúng là xuân vui, hạ nóng, thu nhất định phải buồn mới có chuyện viết, rồi tới đông tàn không còn ham hứng gì nữa hết, nếu ta nghe bản nhạc cổ điển The Four Seasons ta sẽ cảm xúc theo mỗi mùa bởi nhạc được thể hiện 4 mùa theo lẽ tự nhiên của trời đất.

Ở đâu cũng vậy, mùa thu muôn đời vẫn là mùa đẹp nhất, mùa lá rụng mùa cảm hứng của văn nhân thi sĩ lấy mùa thu làm chủ đề, dù không yêu mùa thu cũng tỏ ra vẻ yêu mùa thu, tả cảnh đẹp của lá vàng rơi mà đẹp thường đi đôi với buồn mới đúng nghĩa đẹp và lãng mạn. Biết bao nhiêu lời văn thơ kiệt tác ca tụng dành nhiều nhất cho mùa thu.

Nhưng ở Việt Nam lại khác, viết về mùa thu phải cẩn thận kéo động chạm tới mùa của họ không ai đoán trước được vui buồn của "đảng ta" thì người viết nhạc sẽ gặp khó khăn khó mà lường được bởi vì biết đâu lúc đó đảng tự cho là đảng đã tạo ra mùa thu! mà mùa thu của họ không buồn!

Có ai không khen những bản nhạc tiền chiến như, Gửi gió cho mây ngàn bay, Thu quyến rũ, Con thuyền không bến, Buồn tàn thu. Rồi, Em nghe chẳng mùa thu, dưới trăng mờ thồn thức? em không nghe rạo rục hình ảnh kẻ chinh phu, trong lòng người cô phụ...trong bài Tiếng Thu thơ của Lưu Trọng Lư do Phạm Duy phổ nhạc.

Người ta đi lấy chồng ngày đám cưới ngày vui của người con gái lên xe hoa mà chàng thất tình lại đem thu vào rên rỉ như bài *Tà Áo Cưới*, những cuộc tình với tiếng khóc nức nở thành *Nước Mắt Mùa Thu*, *Mùa Thu Lá Bay*...Thấy rõ mùa thu đã đánh bẹp 3 mùa kia. Đang ở tuổi cuối thu mà nghe bản *Mùa Thu Chết* là không vui đâu, hát ở nơi nào cũng không thích hợp không chừng bị đánh cho phù mờ.

Tên của một Quốc Gia, nhất là tên của một nước đang chống giặc ngoại xâm hay tên của một bọn giặc thường hay có trong bản nhạc để thể hiện lòng yêu nước, để kêu gọi cả dân tộc đồng đứng lên chống người nước lạ đang chiếm lãnh thổ hay biên đảo của ta. Chớ ai như ông nhạc sĩ Lam Phương này thiệt là cắc có ông thất tình ông đem cả nước thất tình muốn tự vận theo ông, ông buồn ông đem cả một dân tộc đem cả thế giới vào buồn theo, sao ông không viết là "*Trời vào thu MÌNH ANH buồn lắm em ơi*" thì người hát trong chế độ nào cũng không cần phải sửa, hay là tại ông không một mình ên mà còn có nhiều mình than thở đối không được? Phải đem tên Việt Nam vào làm phe phái không anh hùng chút nào cả.

Dù sao thì ca sĩ Tuấn Ngọc đã làm cho bài Tình Bơ Vơ được nổi tiếng thêm, càng nhiều views, có thể là một PR tuyệt vời chớ anh chàng này vừa hát vừa nhăn nhăn cái mặt như đang bị bệnh trĩ thì có ai mà thêm ngó. Và chẳng lẽ bộ bị dị ứng với tên Việt Nam hay sao mà đi sửa lời. Hay là bị tụi Cộng Sản ở bên nhà cấm vì mùa thu của họ là mùa vui là mùa Cách mạng tháng tám cả nước Việt Nam phải vui mới đúng nghĩa..

Cũng còn may cho ca sĩ này là người Việt, hát trên đất Việt chớ một người lạ nào mà động tới một Quốc Gia, động tới dân tộc thì không ai để yên đâu. Không tin, cứ thử đi thì biết thế nào là má nhìn không ra!

***

VỀ BÀ QUẢ PHỤ NGUYỄN VĂN BÔNG- LÊ THỊ THU VÂN- ĐẾN BÀ JACKIE BONG RIGHT

Nguyễn Ngọc Khôi

Nhìn lại một giai đoạn lịch sử, năm 1963 Giáo sư Nguyễn Văn Bông, Tiến Sĩ Công Pháp Quốc tế, chấp nhận lời mời của chính phủ về nước, giáo sư dạy môn luật hiến pháp và khoa học chính trị tại Đại học Luật Khoa Sài Gòn và Học Viện Quốc Gia Hành Chánh qua các giai đoạn sau:

1964-1971: Giáo Sư Viện Trưởng Học Viện Quốc Gia Hành Chánh.

1966-1971: Phó Khoa Trưởng trường Đại Học Luật Khoa, Saigon

1968-1971: Sáng lập viên kiêm Chủ Tịch Phong Trào Quốc Gia Cấp Tiến, Chủ Nhiệm báo Cấp Tiến, Nguyệt San Cấp Tiến.

Ngày 25 tháng 11 năm 1968: Một quả bom phát nổ cạnh phòng làm việc của giáo sư tại tầng hai Học viện Quốc Gia Hành chánh. Giáo sư thoát nạn.

Ngày 09/11/1971: Giáo sư chấp nhận chức vụ Thủ Tướng dưới thời Đệ Nhị Cộng Hòa.

Ngày 10/11/1971: Giáo sư bị ám sát tại ngã tư đường Cao Thắng – Phan Thanh Giản. Giáo Sư vĩnh viễn ra đi lúc 42 tuổi.

Riêng Bà Quả Phụ Nguyễn Văn Bông đã 80 tuổi nhưng hoàn toàn minh mẫn, bà có thể kể lại từng chi tiết những sự kiện quá khứ như thể thời gian không thể tàn phá ký ức bà, từ chuyện người chồng – giáo sư Nguyễn Văn Bông, Viện trưởng Viện Quốc gia Hành chánh VNCH, bị ám sát tại Sài Gòn cách đây gần tròn 50 năm (tháng 11-1971) đến những hoạt động xã hội-chính trị tích cực sau khi đến Mỹ. Bà là Jackie Bong-Wright – một chứng nhân lịch sử chiến tranh Việt Nam mà không chỉ cá nhân bà mà cả gia đình bà cũng là một phần trong đó. Buổi nói chuyện với bà những ngày giáp Tết Tân Sửu 2021 không chỉ khơi gợi

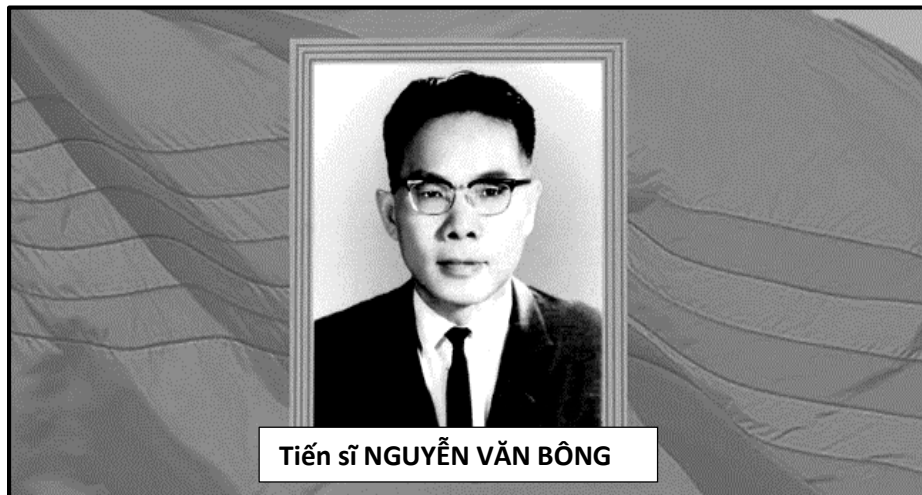
hình ảnh và dữ liệu lịch sử mà còn cho thấy nghị lực đáng nể của một mẫu phụ nữ Việt Nam hiếm gặp: **rất “Tây” trong tư duy nhưng rất “Ta” trong triết lý sống đậm đặc truyền thống Á Đông.**

Bà , tên Việt Nam là **Lê Thị Thu Vân** , thích miêu tả mình như một cánh bướm đầy màu sắc, bay nơi này nơi kia, nhặt nhạnh những mẫu văn hóa và mang đến sự hài hòa ở bất cứ nơi nào mình có mặt. Khó có thể kể hết những đóng góp của Jackie Bong-Wright cho cộng đồng người Việt trong suốt bốn thập niên kể từ khi bà đến Mỹ. Cũng khó có thể tưởng tượng một phụ nữ gầy nhỏ - hệt như ngoại hình nhỏ gầy của Đệ nhất phu nhân Nancy Reagan, người mà bà từng được mời gặp trực tiếp trong Tòa Bạch Ốc - lại ẩn tiềm nhiều năng lượng như vậy. Triết lý sống của bà là niềm tin. Niềm tin giúp bà vượt qua nhiều biến động từng đánh gục mình mà niềm tin cũng giúp dân tộc vượt qua nhiều thăng trầm. Bà định nghĩa thành công không phải là việc lên đến đỉnh nhanh và cao như thế nào mà là khả năng bật dậy cao và nhanh như thế nào khi ta rơi chạm đáy. Những sự kiện nào đáng kể nhất để minh họa cho sự “bật dậy” khi bị rơi xuống đáy mà bà có thể kể lại – tôi hỏi...

Lần thứ nhất là sự kiện ám sát Giáo sư Nguyễn Văn Bông, khi bà sống với ông vồn vẹn sáu năm, có ba mặt con, và lúc đó bà chỉ hơn 30 tuổi. Cái chết bi thảm của chồng đã làm gục ngã bà hoàn toàn. Trong nhiều ngày, bà nằm nhẹp gần như bất động. Khóc nhiều đến mức mắt sưng húp không thể đọc chữ. Bà không biết nên oán giận ai. Chị ruột của bà đã tập kết ra Bắc “đi theo cộng sản”; trong khi hai người anh/em trai của bà khoác áo lính VNCH và chồng bà chọn con đường chính trị đối lập với bộ máy đang cai trị VNCH của Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu.

Bà bỏ ăn và mất ngủ suốt nhiều ngày. Người nhà đưa bà vào Chợ Lớn gặp một ông thầy thuốc Tàu. Bà bắt đầu ngủ được. Quan trọng hơn, bà bắt đầu nghĩ đến các con. Chúng sẽ ra sao nếu thiếu bà? Bà đưa con nhỏ là động lực để bà bật dậy. Nhớ lại hình ảnh người chồng đầy ý chí, nỗ lực vươn lên từ hoàn cảnh cực kỳ nghèo khổ và học miệt mài để cuối cùng trở thành một giáo sư luật lừng lẫy, bà tự nhủ bà phải cứng rắn và mạnh mẽ đứng lên để không phụ lòng chồng. Hai tháng sau, bà bỏ việc dạy Pháp văn và làm việc cho Trung tâm Văn hóa Việt Mỹ (thuộc Cơ quan dịch vụ thông tin Hoa Kỳ - U.S. Information Services) với vị trí giám đốc.

Bà tổ chức các buổi thuyết trình, hội nghị, chương trình hòa nhạc, triển lãm, dạy nghề... Tiếp đó, bà vận động các chiến dịch vì nữ quyền. Bà thậm chí thực hiện một cuộc “cách mạng” chưa từng có ở miền Nam: vận động Quốc hội VNCH thông qua luật kế hoạch hóa gia đình, bắt luận báo chí lên án gay gắt vì nghĩ rằng bà cổ xúy phá thai trong khi thật ra bà vận động ngừa thai. Bà trở thành một trong phụ nữ sáng chói nhất

xã hội lẫn chính trường VNCH giai đoạn đó dù bà không hề là chính khách và có tham vọng chính trị. Bà bật dậy mạnh đến mức được báo chí Mỹ thường xuyên nhắc đến, với vai trò và sự xuất hiện liên tục của bà trong xã hội miền Nam. Năm 1972, bà được mời ăn trưa với Phu nhân Thống đốc California Nancy Reagan (người sau này là Đệ nhất phu nhân Tổng thống Mỹ) tại Sài Gòn. Năm 1973, tờ New York Times phỏng vấn bà. Trong cùng năm, bà dự một hội nghị Liên Hiệp Quốc về phụ nữ...

Lần thứ hai bà “bounce back” là khi đến Mỹ năm 1975. Nếu năm 1971 bà chỉ mất chồng thì năm 1975 bà mất tất cả. Bà không biết phải làm lại từ đầu với hai bàn tay trắng như thế nào. Xin việc nơi nào cũng bị từ chối. Xuất thân từ gia đình cực giàu, sống nhưng lạ như tiểu thư, học trường Pháp ngữ ở Đà Lạt; rồi du học Pháp, Anh và sau đó Mỹ, bà có bằng cử nhân Pháp nhưng không có bằng... đánh máy và gần như không có kỹ năng chuyên môn nào khác ngoài trình độ ngoại ngữ và

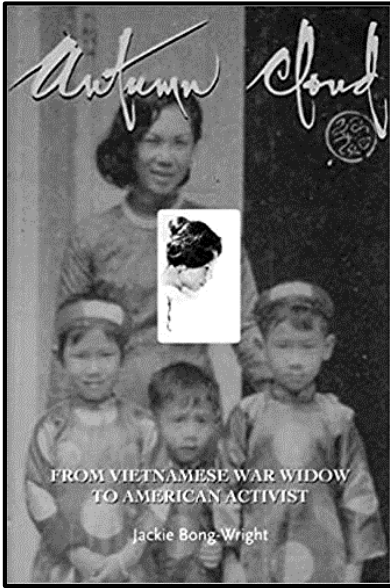
ngoại giao. Bà thấy mình vô dụng. Bà khóc cho sự “bất tài” của mình. Một lần nữa, bà lại nghĩ đến các con. Bà không thể gục ngã để con bà bơ vơ nơi xứ lạ. Bà bật dậy.

Với sự giúp đỡ của cựu Đại sứ Mỹ tại VNCH Ellsworth Bunker, bà dần hòa nhập vào cuộc sống mới. Bà đi làm ở Lacaze Gardner School tại Washington DC. Lúc này, làn sóng ty nạn người Việt đến Mỹ bắt đầu tăng. Bà lao vào việc giúp đỡ họ. Bà cùng Hội Phụ Nữ Thái Bình Dương Á Mỹ (Asian Pacific American Women) vận động Quốc Hội Mỹ giúp người ty nạn tái định cư. Bà còn thành lập tổ chức phi lợi nhuận Dịch Vụ Xã Hội Ty Nạn Đông Dương (Indochinese Refugees Social Services- IRSS) để mở nhà tạm trú, tổ chức lớp dạy nghề cho những người Việt chân ướt chân ráo mới sang... Sau khi mọi việc tạm ổn và cảm thấy ít nhiều chu toàn nghĩa vụ xã hội, bà ghi danh vào Đại học Georgetown, nơi bà học với Tiến sĩ Madeline Albright, người sau này là Ngoại trưởng Hoa Kỳ trong Nội các Bill Clinton. Hai năm sau, năm 1984, bà lấy bằng cao học (master) về bang giao quốc tế...

Lần thứ ba bà bật dậy, chính xác hơn là bà có thêm động lực và niềm tin để bật dậy, là cuộc tình với ông Lacy Wright, một viên chức ngoại giao Hoa Kỳ. *“Nhờ anh ấy, tôi lấy lại hy vọng. Anh ấy kéo tôi ra khỏi những cơn trầm cảm. Anh ấy yêu thương và chiều chuộng tôi hết mực. Anh ấy cũng thương yêu các con tôi. Anh ấy chơi đùa thân thiện với chúng, công chúng trên vai, chăm sóc chúng như con ruột. Anh ấy mang lại cho tôi không chỉ hạnh phúc mà còn niềm tin. Tôi đã bật dậy với tình yêu của Lacy...”* – bà kể...

Dù bà không nói nhưng dường như sau mỗi lần “bounce back” bà đều bật dậy cao hơn. Từ năm 1999, bà làm chủ tịch kiêm giám đốc điều hành Hội cử tri người Mỹ gốc Việt chuyên vận động giúp cử tri Mỹ gốc Việt đi bầu. Bà tổ chức rất nhiều hoạt động văn hóa cho cộng đồng nói chung. Năm 2003, bà được tạp chí Washingtonian chọn là “nhân vật Washington DC trong năm” (*“Washingtonian of the Year”*) với thành tích 27 năm cống hiến cho cộng đồng trong khu vực. Trước đó hai năm, năm 2001, bà ấn hành hồi ký *Autumn Cloud: From Vietnam War Widow to American Activist*.

Chưa hết, bà còn là nhà báo, viết cho tờ Asian Fortune News; và là người dẫn chương trình cho một số chương trình phát thanh phục vụ người Mỹ gốc Việt. Cũng chính từ việc viết báo và làm phóng sự nên bà có dịp biết đến cuộc thi Hoa hậu Cao niên tiểu bang Virginia 2004 (dành cho người từ 60 tuổi trở lên). Bà được bạn bè khuyến khích đi thi. Họ thuyết phục mãi bà mới nhận lời và chỉ bắt đầu tập luyện vồn vện một tháng trước ngày khai mạc. Bà là thí sinh gốc Á duy nhất. Bà là thí sinh duy nhất có bằng cao học quan hệ quốc tế. Bà là thí sinh duy nhất tham gia nhiều nhất các hoạt động xã hội và đóng góp giá trị văn hóa và nhân bản cho cộng đồng. Bà là “cánh bướm” duy nhất từng bay khắp nơi và góp nhặt nhiều mẫu văn hóa thế giới, từ châu Á đến châu Âu; từ Việt Nam, Campuchia, Lào, Pháp, đến Ý...

Bà cũng là phụ nữ Việt duy nhất ở thời điểm đó có thể chứng minh cho người Mỹ thấy rằng phụ nữ Việt Nam không chỉ là những người chỉ dựa dẫm vào hệ thống phúc lợi nước Mỹ, chỉ biết việc nội trợ hoặc làm những nghề đơn giản, không có khả năng và ý chí “bounce back” và cũng gần như không mang lại được gì xứng đáng cho xã hội – như cách đánh giá phổ biến và có thể hàm chứa ít nhiều kỳ thị. Kết quả: Jackie Bong-Wright là người được trao vương miện. Chiến thắng đó không chỉ cho thấy thêm một sự bật dậy của bà. Sự kiện này nói riêng, cũng

như cuộc đời bà Jackie Bong-Wright nói chung, còn có thể được xem là một cảm hứng bật dậy cho nhiều người khác, rằng muốn đi vào “dòng chính” của Mỹ thì cần phải biết làm gì và làm như thế nào, chứ không phải ồn ào xuất hiện vầy cờ nhón nháo để rồi những tiếng la hét cuối cùng cũng chỉ nhanh chóng trôi lạt và chìm khuất vào cái bóng đen của dòng thời sự...

NÍU KÉO

Như Hoa Áu Tím

Đi đám ma bây giờ nhiều quá – cuối tháng Ba trời vừa lập Xuân cuối tuần con bão rớt tạm nghỉ cho người San Jose đến tiễn nhau, tiễn người anh một thời nằng nỏ tổ chức bao nhiêu chương trình hữu ích cho cộng đồng Việt Nam nói chung và cho gia đình Võ Bị Đà Lạt Bắc California nói riêng – **Niên Trưởng Lại Đức Hùng Khóa 24**, lần cuối gặp anh là ngày tiễn niên trưởng Bùi Văn Hồng khóa 23 tháng 7 năm 2022 –nhớ như in hôm ấy hai anh em chào nhau, anh bảo: “Không nhận ra cô!” và câu: “Tôi biết lắm!”

Không nhận ra nhau sau hai năm dài xa lánh nhân loại bạn hữu và gia đình là chuyện đương nhiên nhất là mặt bị che đi hai phần từ mũi trở xuống, chỉ còn đôi mắt khoe ra đang đỏ vì khóc và mái tóc phai màu thay cho kiểu đóm đáng thờ trước màu vàng óng vài sợi, màu nâu hạt dẻ đậm nhạt được uồn sấy hằn hoi! Anh ngồi trên chiếc ghế sắt tường trong nhà tang lễ Alameda Family Funeral trong khu thị tứ Saratoga, hai tay đặt trên cây gậy chống sắc mặt xanh xao hao gầy, không là hình ảnh bao năm tôi biết khi cùng sinh hoạt với anh trong những ngày hội lớn Bắc California – Tết – Trung Thu – Chào Cờ Việt Nam Cộng Hòa tại tiền đình tòa thị chính San Jose, những năm San Jose còn tổ chức diễu hành đầu năm giọng anh sang sáng truyền thanh, ngày Tắt niên – Tân Niên của gia đình Võ Bị Đà Lạt Bắc California anh luôn là người tạo niềm hưng phấn cho buổi tiệc, cất cao giọng hát: “Ta đoàn thanh niên võ bị Việt nam đồng hát khúc ca quân hành – đoàn sinh viên ta siết chặt tình thân ái – gieo rắc đó đây những mầm sống vui . . . !” Anh ra đi một

ngày trước lần sinh nhật thứ 76, những việc anh đã làm cho vùng Bắc California được ghi lại:

Lại Đức Hùng là khuôn mặt hoạt động cộng đồng sớm nhất, bền bỉ nhất, gần 40 năm nay!

Có tâm, có tài, có nhiệt huyết với đồng bào, quê hương, dân tộc, nên đã đứng ra “gánh vác ngà voi!” làm mọi công tác cần thiết cho cộng đồng, mà không biết mệt mỏi.

Anh nổi bật nhất trong giai đoạn 1980 sau khi thuyền nhân được nhận vào Mỹ, hình ảnh hoạt động của Anh gắn liền với những Hội Chợ Tết, tổ chức quy mô, vĩ đại, thành công, rực rỡ nhất tại hải ngoại.

Dưới danh nghĩa Liên Hội Người Việt Quốc Gia Bắc Cali, quy tụ gần 40 hội đoàn, kết hợp hoạt động, giai đoạn này, Bắc Cali có tinh thần đoàn kết nhất, làm được nhiều công tác thiết thực nhất, đạt được nhiều kết quả rực rỡ nhất, làm chính quyền địa phương phải để ý và người dân bản xứ nể phục.

Dấu tích còn lại, là 3 cột cờ hiện nay, trong Vườn Truyền thống Việt - Viet Heritage Garden - Kelly Park Roberts Ave, San Jose, CA 95122

Hội Chợ Tết năm 1983, tại trường San Jose High Scholl, từ đó thành những Hội Chợ Tết lớn nhất hải ngoại tại Fairground.

Gia đình tôi đến định cư tại San Jose năm 1991 và đã có nhiều dịp cùng sát cánh với anh trong những lần chuẩn bị hội họp, chào cờ diễn hành hội chợ ngay tại trung tâm thành phố, với năng lực và tài chỉ huy của anh mọi sự suông sẻ và thành công tốt đẹp, nay không còn diễn hành Tết chẳng còn hội chợ của cộng đồng Việt Nam tị nạn có chăng là những hội chợ đơn lẻ do giáo xứ hay chùa chiền tổ chức. Biết mọi sự sẽ tan sau khi hợp, số tuổi của anh vẫn là quá trẻ để buông tay chưa hoàn tất được bao điều ao ước, ngôi vườn truyền thống anh chung tay cùng bao nhiêu hội đoàn tạo nên đến nay vẫn chưa hoàn tất như bản vẽ dù đã được khánh thành, câu thơ ngâm trong đêm truy điệu tại vũ đình trường năm nào:

Trí những mong tiến bước ..

Nhưng sức không kham nổi đoạn đường!

Tiến biệt anh ngày mưa bão trời xám buồn lặng lẽ cuối tháng Ba, lại nghĩ đến niên trưởng Bùi Văn Hồng khóa 23 cũng là người anh tôi quý mến, cũng cùng anh hợp ca Ly Rượu Mừng trên sân khấu tất niên

tân niên của gia đình CSV-VBĐL – Việt Nam Bắc California bao lần, nỗi nhớ bằng bạc không biết phải kể từ đâu từ lần họp mặt đầu tiên ở nhà anh chị, hay lần họp mặt cuối cùng tại nhà Phạm Văn Hùng Khóa

26!

Có lẽ tin niên trường Bùi Văn Hồng K23 ra đi khiến tôi đau lòng nhiều hơn vì không có một dấu hiệu báo trước nào, nghe tin thì sự đã rồi anh đã bay lên miền cực lạc không đau đớn gì nữa hết – chỉ thương chị ở lại ngỡ ngàng khó tin ấy là sự thật. Tôi nhớ hôm dự đám cưới con trai anh Hùng, đám cưới này bị dời lại vì đại dịch hai lần đã được tổ chức vào tháng 4 năm 2022, chúng tôi rất vui vì được gặp lại bao bạn bè thân thiết sau hai năm khổ sở bị cấm gặp nhau, hôm ấy tôi nghe anh không dự được vì bị đau

bụng, tưởng chỉ là chút bệnh tầm thường ngờ đâu là vĩnh biệt anh tháng 7, đã gần 8 tháng tôi vẫn chưa tin là anh mất, giọng anh nói chuyện với tôi cách anh ôn tồn giải thích và nhất là bài nhạc lính anh thích hát, người đi thanh thản nhưng người ở lại nỗi thiếu vắng bất ngờ khó nguôi, nghĩ đến chị tôi lại khóc ngậm ngùi.

Tự dưng thỉnh không mà cách biệt nhau bạn hữu lia trần thế này nhiều quá! . . . nếu so sánh với tình hình tin tức mỗi ngày sự sống sự chết cách nhau chỉ một sợi tơ, các cháu trẻ tuổi bây giờ cũng đã thấy nỗi mong manh của đời sống như thuở cha chú từng sống trong quốc gia có chiến tranh qua hình ảnh chiến sự Ukraine mỗi ngày.

Viết về sự chia lìa bây giờ chỉ làm lòng buồn hơn – người đọc hẳn cũng đã có bao nhiêu nỗi niềm tiềm tàng trong trí nhất là tuổi tác “tri thiên mệnh” đủ biết vòng quay đã đến mức “về” không đau này sẽ

bệnh kia, kẻ điều mừng vui vì sắp thoát cõi ô trọc như bài thơ của Bùi Giáng:

*“Đời người lúc thịnh lúc suy
Lúc khỏe , lúc yếu , lúc đi lúc dừng
Bên nhau chua ngọt đã từng
Gừng cay muối mặn xin đừng quên nhau .*

*Ở đời nhân nghĩa làm đầu
Thủy chung sau trước , tình sâu nghĩa bền
Ai ơi nhớ lấy đừng quên .....”*

Những khuôn mặt cùng khóa trong ngày tiễn biệt, những khuôn mặt niên trưởng niên đệ thấp hương là chứng minh cho tình Võ Bị tự mấy mươi năm còn níu nắm lấy nhau – cũng như tôi đang kéo lại sức khỏe sau cơn bệnh, nhớ nhớ quên quên, tay chân không theo ý mình như trước để ghi xuống tâm tình tôi dành riêng cho hai niên trưởng tôi quý mến, đang níu lấy chút tình để giữ ngọn lửa Đa Hiệu thoi thóp trong thớ sách báo giấy bị thờ ơ quên lãng, người ta ngại ngần cầm trên tay quyển sách vài trăm trang vì khó đọc hơn mở chiếc phone tay, chiếc tablet có thể làm cỡ chữ to hơn, khi sang trang chỉ dùng ngón tay quẹt nhẹ.

Níu lại kéo lại tôi mở máy hỏi ChatGPT sẽ còn được bao lâu?

Màn hình hiện lên lời xin lỗi rất lịch sự: “Tôi chỉ là bộ nhớ nhân tạo, câu hỏi riêng tư xin tự trả lời!”

***

Trần Văn Giỏi K26

Đại Diện Tổng Hội Võ Bị và Hội Võ Bị Nam California Phát biểu trong Tang Lễ Cựu SVSQ Lại Đức Hùng K24 tại San Jose ,California

Ngày 31 Tháng 03 Năm 2023

Kính thưa Chị Lại Đức Hùng K24 và Tang Quyền

Kính thưa Quý Cựu SVSQ/ Võ Bị, Quý Phu Nhân cùng toàn thể Quý Vị tham dự Tang Lễ ngày hôm nay.

Tôi CSVSQ Trần Văn Giỏi K26 xin được Đại Diện Tổng Hội Võ Bì và Hội Võ Bì Nam California Chân thành gửi lời chia buồn cùng Chị Lại Đức Hùng và Tang Quyến.

Sự ra đi của Niên Trưởng Lại Đức Hùng là sự mất mát lớn lao đối với Gia Đình, Tổ Quốc Việt Nam mất đi một người con ưu tú, Trường Võ Bì Quốc Gia Việt Nam mất đi một Sinh Viên Sĩ Quan xuất sắc và để lại một niềm thương tiếc đối với tất cả các Cựu Sinh Viên Võ Bì nhất là các Cựu Sinh Viên Khoá 24 vì đã cùng với Niên Trưởng Lại Đức Hùng được huấn luyện 4 năm dài trong Trường Võ Bì và cùng nhau chiến đấu bảo vệ tổ quốc, khi sang định cư tại Hoa Kỳ Niên Trưởng Lại Đức Hùng đã bỏ nhiều thời giờ công sức xây dựng Tổng Hội Võ Bì và Hội Võ Bì Bắc Cali, cùng góp phần thành lập các Hội Cựu Quân Nhân, Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia.

Đặc biệt lưu tâm hỗ trợ gây dựng Tổng Đoàn Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu trên toàn thế giới, đặt niềm tin và hy vọng con cháu Võ Bì sẽ tiếp bước Cha Ông đấu tranh đem lại Tự Do - Dân Chủ và Nhân Quyền cho dân tộc Việt Nam

Nay Tổ Quốc Việt Nam, Tổng Hội Võ Bì và Tổng Đoàn Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu đang cần tài năng, thiện chí, kinh nghiệm của Niên Trưởng thì bất ngờ Niên Trưởng đã ra đi, đi thật xa để lại vô vàn thương tiếc đối với Gia Đình và tất cả Các Cựu Sinh Viên Võ Bì trên toàn thế giới kể cả tại Quê Nhà.

Một lần nữa xin được Đại Diện Tổng Hội Võ Bì và Hội Võ Bì Nam California Xin chia buồn cùng Chị Lại Đức Hùng, Các Cháu và Tang Quyến.

Nguyện Cầu Thiên Chúa đưa Linh Hồn Gioan Baotixita Lại Đức Hùng sớm về Nước Thiên Đàng và Sau cùng xin gửi lời Thương Tiếc Kính Chào Vĩnh Biệt Niên Trưởng Lại Đức Hùng K24 Trường Võ Bì Quốc Gia Việt Nam

Chào Linh Cữu

Chào Quan Khách

***